

Regulamin wycieczek w Przedszkolu nr 36 w Poznaniu

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki oświatowe krajoznawstwa i turystyki (Dz. U z 2018r., poz.1055 ze zm.)
2. Ustawa Prawo o ruchu drogowym z dnia 20 czerwca 1997 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 988, 1002, 1768, 1783 ze zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.)

I ZAŁOŻENIA OGÓLNE

1. Organizatorem spacerów i wycieczek jest Przedszkole nr 36.
2. W zorganizowaniu wycieczki przedszkole może współdziałać ze stowarzyszeniami i innymi podmiotami – biura podróży, których przedmiotem działalności jest krajoznawstwo i turystyka.
3. Organizację i program wycieczki dostosowuje się do wieku, zainteresowań i potrzeb dzieci, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej, stopnia przygotowania i umiejętności.
4. Przedszkole organizuje krajoznawstwo i turystykę w następujących formach:
 - wycieczki przedmiotowe – inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia programu wychowania przedszkolnego,
 - wycieczki krajoznawczo – turystyczne o charakterze interdyscyplinarnym, w których nie wymaga się przygotowania kondycyjnego i umiejętności posługiwania się specjalistycznym sprzętem, organizowanych w celu nabywania wiedzy otaczającym środowisku i umiejętności zastosowania tej wiedzy w praktyce.
5. Organizowanie krajoznawstwa i turystyki ma na celu:
 - poznawanie kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii,
 - poszerzanie wiedzy z różnych dziedzin życia,
 - wspomaganie rodziny i szkoły w procesie wychowania,
 - upowszechnianie wśród dzieci zasad ochrony środowiska naturalnego,
 - upowszechnianie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej,
 - przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym, w ramach profilaktyki uniwersalnej,
 - poznawanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach.
6. Uczestnicy wycieczek to:
 - dzieci wszystkich grup wiekowych lub w zależności od programu dzieci sześciolatek
 - opiekunowie według obowiązujących przepisów
7. Program spaceru lub wycieczki organizowanej przez Przedszkole, liczbę uczestników, imię i nazwisko kierownika, środek transportu zawiera karta wycieczki zatwierdzana przez dyrektora placówki. Do karty wycieczki dołącza się listę uczestników (zawierającą imię i nazwisko dziecka oraz telefon rodzica; listę podpisuje dyrektor) oraz zgodę rodziców dzieci na wyjazd.
8. Udział dzieci w wycieczkach krajoznawczo – turystycznych wymaga zgody ich przedstawicieli ustawowych: rodzice, prawni opiekunowie, wyrażanej w formie pisemnej.
9. Organizując spacery i wycieczki:
 - zapoznajemy dzieci z miejscem i celem spaceru bądź wycieczki, aby ich obserwacje i działania były świadome;
 - nie dopuszczamy do nadmiernego zmęczenia fizycznego;
 - przestrzegamy wspólnie wypracowanych reguł zapewniających bezpieczeństwo, współdziałanie i przyjemny nastrój, które wpływają na nasze doznania psychiczne i estetyczne;
 - przestrzegamy norm kulturalnego zachowania się w stosunku do współuczestników wycieczki;
 - dbamy o właściwy dobór miejsca wypoczynku, program imprezy, właściwy ubiór dzieci w zależności od warunków atmosferycznych;
 - upowszechniamy różnorodne formy aktywnego wypoczynku;

- zapewniamy właściwą organizację tak, by osiągnąć zamierzone cele edukacyjne;
 - zapewniamy pełne bezpieczeństwo, organizujemy punkt medyczny.
10. Wycieczka zostaje odwołana w przypadku burzy, śnieżycy, gołoledzi i złych warunków atmosferycznych.
11. Każdy spacer jest wycieczką i jego organizacja podlega tym samym przepisom prawnym.

II ZADANIA DYREKTORA PRZEDSZKOLA

1. Odpowiada za prawidłową organizację wycieczki.
2. Wyznacza kierownika wycieczki i opiekunów spośród pracowników pedagogicznych placówki, posiadających uprawnienia do kierowania wycieczkami szkolnymi.
3. Zatwierdza program i harmonogram wycieczki oraz gromadzi dokumentację wycieczki.
4. Współorganizuje transport i wyżywienie.
5. Prowadzi rejestr wyjść grupowych, które w myśl obowiązujących przepisów nie są wycieczkami. Rejestr zawiera: datę, miejsce i godzinę wyjścia, cel lub program wyjścia, miejsce i godzinę powrotu, nazwiska opiekunów, liczbę dzieci, podpisy opiekunów i dyrektora.

III ZADANIA KIEROWNIKA WYCIECZKI

1. Opracowuje program i regulamin wycieczki.
2. Zapewnia warunki do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki oraz sprawuje nadzór w tym zakresie.
3. Nie dopuszcza do przewozu dzieci w przypadku stwierdzenia sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu zdrowia i życia.
4. Zapoznaje dzieci i opiekunów wycieczki z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnia warunki do ich przestrzegania.
5. Zapoznaje szczegółowo d z i e c i , r o d z i c ó w i o p i e k u n ó w wycieczki z programem organizowanej imprezy turystycznej oraz informuje ich o celu i trasie wycieczki.
6. Określa zadania opiekunów wycieczki w zakresie realizacji programu wycieczki, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki.
7. Pełni rolę opiekuna przydzielonych mu dzieci.
8. Nadzoruje zaopatrzenie uczestników wycieczki w odpowiedni ubiór, sprzęt oraz apteczkę pierwszej pomocy.
9. Dokonuje podsumowania i oceny wycieczki po jej zakończeniu i informuje o tym dyrektora i rodziców w formie sprawozdania pisemnego.

IV ZADANIA OPIEKUNA WYCIECZKI

1. Sprawuje opiekę nad uczestnikami wycieczki - powierzonymi dziećmi.
2. Organizuje przed wycieczką pogadankę z dziećmi na temat zasad zachowania bezpieczeństwa podczas wycieczki oraz zasad zachowania w miejscach publicznych.

3. Współdziała z kierownikiem i innymi opiekunami w zakresie realizacji programu i regulaminu wycieczki.
4. Sprawdza stan liczebny w czasie wycieczki przed wyruszeniem z każdego miejsca, przed opuszczeniem pomieszczeń, pojazdu, wewnątrz pojazdu, w czasie zwiedzania, po przybyciu do punktu docelowego itp.
5. Sprawuje nadzór nad przestrzeganiem regulaminu przez dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa, zwraca uwagę na właściwe zachowanie się szczególnie w czasie oczekiwania na pojazd i przejazdu.
6. Dbą o atrakcyjne formy przekazywania wiedzy, aktywne spędzanie czasu, atmosferę wycieczki, dzieli się z uczestnikami swoją wiedzą, jest zaangażowany.
7. Nadzoruje i pomaga wykonać zadania powierzone dzieciom.
8. Dyrektor może wyrazić zgodę na łączenie funkcji kierownika i opiekuna wycieczki.

V ZADANIA UCZESTNIKÓW WYCIECZKI

1. Dzieci biorą czynny udział w przygotowaniach do wycieczki.
2. Przestrzegają zawartych umów z opiekunami.
3. Rodzice i dzieci sygnalizują wszelkie dolegliwości np. chorobę lokomocyjną.
4. Dzieci reagują na umówione sygnały np. podczas zbiórek, nie oddalają się bez zgody wychowawcy, sygnalizują potrzeby fizjologiczne.
5. Przestrzegają zasad prawidłowego zachowania się w różnym środowisku np. nie dotykają eksponatów w muzeum, nie zrywają roślin w ogrodzie botanicznym.
6. Życzliwie i kulturalnie odnoszą się do opiekunów, kolegów i poznanych osób.
7. Pamiętają o zachowaniu porządku ustalają miejsce składowania odpadów.
8. Uczestniczą w programie wycieczki poznając nowe środowisko, wykorzystują swoje umiejętności, sprawność fizyczną, talenty, zainteresowania, bogacąc swoją wiedzę i sprawności.
9. Wszyscy uczestnicy wspólnie dbają o radosną i miłą atmosferę na spacerze lub wycieczce.

VI WYPADKI OSÓB POZOSTAJĄCYCH POD OPIEKĄ PRZEDSZKOLA PODCZAS SPACERÓW I WYCIECZEK

1. Kierownik wycieczki oraz opiekunowie wycieczki niezwłocznie zapewniają poszkodowanemu opiekę udzielając pierwszej pomocy; w szczególnym przypadku sprowadzają fachową pomoc medyczną (wzywają pogotowie).
2. O każdym wypadku kierownik zawiadamia:
 - Rodziców (opiekunów) poszkodowanego,
 - Dyrektora przedszkola,
3. Protokół powypadkowy sporządzany jest przez członków zespołu powypadkowego.
4. Członków zespołu powypadkowego powołuje dyrektor.
5. Protokół powypadkowy sporządza się w terminie do 14 dni od dnia uzyskania zawiadomienia o wypadku.

VIII POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Regulamin wycieczek stanowi załącznik do Zarządzenia Dyrektora przedszkola w sprawie Zasad organizacji spacerów i wycieczek na terenie Przedszkola nr 36.
2. Regulamin obowiązuje z dniem podpisania przez pracowników zarządzenia

dyrektora.
Załączniki:

- Załącznik nr 1 – karta wycieczki
- Załącznik nr 2 – regulamin ogólny obowiązujący przy organizacji wycieczek i spacerów
- Załącznik nr 3 – regulamin wycieczki do miejsca użyteczności publicznej
- Załącznik nr 4 – regulamin wycieczki autokarowej
- Załącznik nr 5 – regulamin wyjazdu autobusem
- Załącznik nr 6 – regulamin wyjazdu tramwajem
- Załącznik nr 7 - oświadczenie wyrażające zgodę na pełnienie funkcji opiekuna wycieczki – rodzic
- Załącznik nr 8 – regulamin zachowania się wychowanków podczas wycieczki

Stan na dzień 01.09.2022r.

Załącznik nr 1

KARTA WYCIECZKI

Nazwa i adres przedszkola: Przedszkole nr 36 im. Marii Kownackiej,
ul. Perzycka 30 B, 60-182 Poznań.

Cel wycieczki:

.....
.....
.....

Nazwa miasta/trasa wycieczki:

Wyjazd

.....
.....

Powrót:

.....
.....

Termin: **godzina**

Numer telefonu kierownika wycieczki:

.....

Liczba uczniów:, w tym uczniów niepełnosprawnych:

Grupa:

Liczba opiekunów wycieczki:

Środek transportu:

PROGRAM WYCIECZKI

Data, godzina wyjazdu oraz powrotu	Długość trasy (w kilometrach)	Miejscowość docelowa i trasa powrotna	Szczegółowy program wycieczki od wyjazdu do powrotu	Adres miejsca noclegowego i żywieniowego oraz przystanki i miejsca żywienia
				-

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zapoznałam się z regulaminem i zasadami bezpieczeństwa podczas wycieczki i zobowiązuję się do przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa w czasie wycieczki.

Kierownik wycieczki

Opiekunowie wycieczki

.....

1.
2.
3.
4.
5.
6.

ZATWIERDZAM

.....
(data i podpis dyrektora przedszkola)

Lista dzieci pozostających pod opieką opiekuna

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....

Lista dzieci pozostających pod opieką opiekuna..... :

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

Lista dzieci pozostających pod opieką opiekuna..... :

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

REGULAMIN OGÓLNY OBOWIĄZUJĄCY PRZY ORGANIZACJI WYCIECZEK I SPACERÓW

1. Każdy pracownik Przedszkola zobowiązany jest do dbania o zdrowie i bezpieczeństwo dzieci w trakcie wycieczek i spacerów.
2. Na wycieczki i spacery mogą być zabierane dzieci zdrowe.
3. Przed wyjściem dzieci powinny zostać zapoznane z celem wyjścia oraz z zasadami zachowania (bhp). Pogadanka przeprowadzona z dziećmi powinna być odnotowana w dzienniku zajęć przedszkola (jeszcze przed wyjściem na spacer lub wycieczkę). Przed wyjściem z przedszkola należy odnotować obecność dzieci, stosownie do godziny wyjścia na spacer lub wycieczkę.
4. Nauczyciel (organizator) jest zobowiązany wpisać do rejestru (zeszytu) datę, cel wyjścia, godzinę wyjścia, godzinę ewentualnego powrotu, liczbę dzieci, liczbę opiekunów i nazwiska, podpis organizatora.
5. Do każdej wycieczki/spaceru powinien być opracowany komplet dokumentów:
 - a) karta spaceru/wycieczki
 - b) regulamin spaceru/wycieczki
 - c) program spaceru/wycieczki
 - d) lista zbiorcza uczestników spaceru/wycieczki
 - e) zgody rodziców na udział dziecka w spacerze/wycieczce
 - f) umowa wynajmu autokaru/tramwaju (w przypadku wycieczki autokarowej/tramwajowej),

który należy przedstawić dyrektorowi do wglądu i zatwierdzenia na dzień przed spacerem, na trzy dni przed wycieczką autokarową i tramwajową.

Kserokopie w/w dokumentów nauczyciel (organizator) zabiera ze sobą na spacer/wycieczkę.

REGULAMIN WYCIECZKI DO

-
1. Zapoznanie dzieci z:
 - a) celem wycieczki,
 - b) zasadami prawidłowego zachowania (bhp)
 2. Poruszanie się poza terenem przedszkola w czasie przejścia do miejsca docelowego:
 - dzieci ustawiają się parami,
 - jeden z opiekunów prowadzi grupę, drugi idzie na końcu kolumny, pozostali opiekunowie idą w środku,
 - musi być co najmniej dwóch opiekunów na grupę,
 - nauczyciel jest zobowiązany do sprawdzenia stanu liczebnego grupy,
 - podczas przebywania poza terenem przedszkola, dzieci poruszają się w zwartej kolumnie,
 - na przejściach dla pieszych dzieci podnoszą wolną rękę do góry.
 3. Pobyt w miejscu docelowym:
 - po wejściu do budynku, dzieci ustawiają się w miejscu wyznaczonym przez nauczyciela,
 - dzieci poruszają się w zwartej grupie,
 - cała grupa powinna znajdować się w jednym pomieszczeniu,
 - dzieci poruszają się spokojnie,
 - nie należy dotykać żadnych eksponatów,
 - nauczycielka cały czas kontroluje liczebność grupy,
 - nauczycielka przed wyjściem jest zobowiązana do przeliczenia dzieci.
 4. Powrót do przedszkola odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w pkt. 2.

.....
(podpis kierownika wycieczki)

REGULAMIN WYCIECZKI AUTOKAROWEJ

Przed wyjazdem na wycieczkę nauczycielka zapoznaje dzieci z zasadami bezpiecznego przejazdu, pobytu w danym obiekcie oraz celem wycieczki.

1. Zapoznanie dzieci z zasadami prawidłowego zachowania się na chodniku i jezdni:

- a) dzieci poruszają się zawsze parami
- b) grupa przechodzi przez jezdnię zawsze w wyznaczonych miejscach, opiekunowie grupy idą na początku i na końcu kolumny.

2. Zapoznanie dzieci z zasadami zachowania się w autokarze:

- a) dzieci do autokaru wsiadają pojedynczo, na początku idzie opiekun i wskazuje dzieciom miejsca siedzące,
- b) podczas jazdy dzieciom nie wolno wstawać,
- c) z pojazdu dzieci wysiadają pojedynczo po zatrzymaniu się autokaru i otrzymaniu sygnału od nauczycielki,
- d) pierwszy wysiada opiekun i kieruje wysiadaniem i ustawianiem dzieci.

3. Zapoznanie z zasadami prawidłowego zachowania się w lesie, parku, itp.:

- a) dzieci poruszają się w lesie swobodnie, chodząc po ścieżkach, patrząc pod nogi,
- b) nie oddalają się od opiekunów, są w pobliżu nauczycielki,
- c) dzieci nie zrywają zakazanych przez nauczyciela owoców, nie zbierają grzybów,
- d) dzieci zbierają się na sygnał umówiony z nauczycielką i w miejscu przez nią wyznaczonym,
- e) nauczycielka cały czas kontroluje stan liczebny grupy,
- f) przed wejściem do autokaru nauczycielka przelicza dzieci.

4. Powrót do przedszkola autokarem, zgodnie z zasadami ustalonymi w pkt. 2.

.....
(podpis kierownika wycieczki)

REGULAMIN WYJAZDU AUTOBUSEM DO WYBRANEGO MIEJSCA W POZNANIU

Przed wyjazdem nauczycielka zapoznaje dzieci z zasadami prawidłowego zachowania (bhp) oraz celem wycieczki.

1. Omówienie sposobu poruszania się poza terenem przedszkola w czasie dojścia do przystanku autobusowego początkowego i końcowego :
 - a) Dzieci ustawiają się parami,
 - b) Jeden z opiekunów prowadzi grupę, drugi ją „zamyka”, a pozostali opiekunowie idą w środku, co najmniej 2 opiekunów na grupę,
 - c) Nauczyciel sprawdza stan liczebny grupy,
 - d) Dzieci z opiekunami wychodzą poza teren przedszkola
 - e) Poruszają się w kolumnie zwartej,
 - f) Na przejściach dla pieszych podnoszą „wolną” rękę do góry,
 - g) Kierują się na przystanek autobusowy, oczekując na pojazd zatrzymują się co najmniej metr od krawężnika,
 - h) Jeden z opiekunów stoi od strony krawężnika.
2. Zapoznanie z zasadami prawidłowego zachowania się w autobusie:
 - a) Do autobusu pierwszy wchodzi opiekun,
 - b) Wszystkie dzieci wsiadają do autobusu pojedynczo, a drugi opiekun stoi ostatni, po upewnieniu się, że wszystkie dzieci wsiadły do pojazdu,
 - c) Dzieci zajmują miejsca wyznaczone przez opiekunów,
 - d) Dzieciom nie wolno przemieszczać się w czasie jazdy,
 - e) Dzieci trzymają się opiekunów i uchwytów siedzeń,
 - f) Przy dojeździe do przystanku docelowego wysiada jeden opiekun,
 - g) Wszystkie dzieci wysiadają pojedynczo, na końcu wysiada drugi opiekun, po upewnieniu się, że wszystkie dzieci wysiadły z autobusu.
3. Powrót do przedszkola odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w pkt 1.

.....
(podpis kierownika wycieczki)

REGULAMIN WYJAZDU TRAMWAJEM DO WYBRANEGO MIEJSCA W POZNANIU

Przed wyjazdem nauczycielka zapoznaje dzieci z zasadami prawidłowego zachowania (bhp) oraz celem wycieczki.

3. Omówienie sposobu poruszania się poza terenem przedszkola w czasie dojścia do przystanku początkowego i końcowego tramwaju:
 - i) Dzieci ustawiają się parami,
 - j) Jeden z opiekunów prowadzi grupę, drugi ją „zamyka”, a pozostali opiekunowie idą w środku, co najmniej 2 opiekunów na grupę,
 - k) Nauczyciel sprawdza stan liczebny grupy,
 - l) Dzieci z opiekunami wychodzą poza teren przedszkola
 - m) Poruszają się w kolumnie zwartej,
 - n) Na przejściach dla pieszych podnoszą „wolną” rękę do góry,
 - o) Kierują się do przystanku tramwajowego, oczekując na tramwaj zatrzymują się co najmniej metr od krawężnika (torów),
 - p) Dzieciom nie wolno zbliżać się do barierki stanowiących zabezpieczenie przed wyjściem na ulicę,
 - q) Przy barierkach stoi jeden opiekun a drugi od strony torowiska
4. Zapoznanie z zasadami prawidłowego zachowania się w tramwaju:
 - h) Do tramwaju pierwszy wchodzi opiekun,
 - i) Wszystkie dzieci wsiadają do tramwaju pojedynczo, a drugi opiekun stoi ostatni, po upewnieniu się, że wszystkie dzieci wsiadły do tramwaju,
 - j) Zajmują miejsca wyznaczone przez opiekunów,
 - k) Dzieciom nie wolno przemieszczać się w czasie jazdy,
 - l) Dzieci trzymają się opiekunów i uchwytów siedzeń,
 - m) Przy dojeździe do przystanku docelowego wysiada jeden opiekun,
 - n) Wszystkie dzieci wysiadają pojedynczo, na końcu wysiada drugi opiekun, po upewnieniu się, że wszystkie dzieci wysiadły z tramwaju.
3. Powrót odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w pkt 1.

.....

(podpis kierownika wycieczki)

Oświadczenie

Oświadczenie wyrażające zgodę na pełnienie funkcji opiekuna wycieczki

Wyrażam zgodę na pełnienie funkcji opiekuna wycieczki do

.....

zorganizowanej przez w terminie

Przyjmuję na siebie odpowiedzialność i bezpieczeństwo i zdrowie powierzonych mej opiece
dzieci oraz zobowiązuję się do:

- a) sprawowania opieki nad powierzoną przez kierownika wycieczki grupą dzieci,
- b) zapoznania się z harmonogramem wycieczki, jej celami, uczestnikami i zasadami organizowania wycieczek, jakie obowiązują w przedszkolu,
- c) współdziałania z kierownikiem w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki,
- d) przestrzegania regulaminu wycieczki,
- e) zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom,
- f) nadzorowania przestrzegania regulaminu przez uczestników,
- g) zapoznania się ze stanem zdrowia i sprawnością uczestników,
- h) sprawdzenia stanu liczbowego dzieci przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punku docelowego,
- i) wykonywania innych działań zleconych przez kierownika.

.....
Miejscowość, data

.....
podpis opiekuna

REGULAMIN ZACHOWANIA SIĘ WYCHOWANKÓW PODCZAS WYCIECZKI

1. Reaguję na ustalony sygnał / hasło – „zbiórka”.
2. Podczas zbiórki ustawiam się w parze.
3. Zachowuję bezpieczeństwo podczas jazdy autokarem lub innym środkiem transportu:
 - wsiadam i opuszczam autokar pojedynczo, nie popycham nikogo,
 - podczas jazdy nie opuszczam zajmowanego miejsca,
 - zachowuję czystość w autokarze,
 - nie otwieram okien w autokarze, nie wychylam się przez otwarte okna.
4. Zgłaszam opiekunowi swoje potrzeby fizjologiczne i wszelkie dolegliwości.
5. Nie oddalam się od grupy w czasie wycieczki.
6. Słucham i stosuję się do poleceń opiekuna.
7. Nie dotykam, nie podnoszę nieznanych przedmiotów.
8. Sprawnie poruszam się po chodniku, zachowuję bezpieczeństwo w pobliżu jezdni.
9. Nie spożywam nieznanych owoców, roślin, grzybów (np. zebranych w ogrodzie, sadzie, lesie) oraz słodczy otrzymanych od nieznajomych.
10. Zgłaszam opiekunowi wszelkie objawy złego samopoczucia.
11. Sygnalizuję każde zauważone niebezpieczeństwo np. oddalający się kolega, niebezpieczne przedmioty na placu zabaw itp.
12. Szanuję przyrodę – nie śmieję, nie łamię gałęzi, nie niszczę roślin i wytworów pracy ludzkiej.
13. Zachowuję się stosownie w miejscach publicznych.
14. Jestem koleżeński, pomagam słabszym.

.....

(podpis kierownika wycieczki)